

PRACE NAUKOWE

Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

RESEARCH PAPERS

of Wrocław University of Economics

285

Innowacyjność w rozwoju lokalnym i regionalnym

Redaktorzy naukowi

Danuta Strahl

Dariusz Głuszczyk

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2013

Redaktor Wydawnictwa: Barbara Majewska

Redaktor techniczny: Barbara Łopusiewicz

Korektor: Justyna Mroczkowska

Łamanie: Adam Dębski

Projekt okładki: Beata Dębska

Publikacja jest dostępna w Internecie na stronach:

www.ibuk.pl, www.ebscohost.com,

The Central and Eastern European Online Library www.ceeol.com,

a także w adnotowanej bibliografii zagadnień ekonomicznych BazEkon

http://kangur.uek.krakow.pl/bazy_ae/bazekon/nowy/index.php

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania znajdują się

na stronie internetowej Wydawnictwa

www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie

wymaga pisemnej zgody Wydawcy

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

Wrocław 2013

ISSN 1899-3192

ISBN 978-83-7695-341-0

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Druk: Drukarnia TOTEM

Spis treści

Wstęp	9
Beata Bal-Domańska: Inteligentna specjalizacja a spójność społeczna regionów państw Unii Europejskiej – ocena relacji z wykorzystaniem modeli panelowych	11
Dorota Czyżewska: Konkurencyjność regionu uczącego się – ujęcie konceptualne	20
Piotr Dzikowski, Marek Tomaszewski: Systemy współpracy innowacyjnej z perspektywy wielkości przedsiębiorstw przemysłowych na terenie województwa lubuskiego w latach 2008-2010	29
Dariusz Głuszczyk: Regionalna polityka innowacyjna – dualność i jej zasady	38
Bartłomiej Jefmański: Statystyczna analiza regionalnego zróżnicowania Polski pod względem wdrażania koncepcji zarządzania różnorodnością w przedsiębiorstwach.....	46
Ewa Kusideł: Prognozy konwergencji gospodarczej województw Polski do roku 2020	55
Małgorzata Markowska, Bartłomiej Jefmański: Zastosowanie rozmytej analizy skupień do oceny zmian inteligentnej specjalizacji polskich regionów.....	65
Małgorzata Markowska, Danuta Strahl: Regiony polskie na tle europejskiej przestrzeni regionalnej ze względu na charakterystyki inteligentnego rozwoju	78
Zbigniew Przygodzki: Inwestycje w kapitał ludzki w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw – wyzwania dla polityki rozwoju kapitału ludzkiego w regionie łódzkim	90
Dorota Sikora-Fernandez: Inteligentna administracja publiczna jako element <i>smart cities</i> w Polsce	103
Iwona Skrodzka: Kapitał intelektualny Polski na tle krajów Unii Europejskiej.....	112
Elżbieta Sobczak: Efekty strukturalne zmian zatrudnienia według sektorów zaawansowania technologicznego w regionach europejskich.....	123
Anna Sworowska: Racjonalizacja procesów innowacyjnych we wdrażaniu strategii rozwoju regionu	134
Marek Szajt: Potencjał kapitału intelektualnego a wzrost gospodarczy regionów.....	144
Arkadiusz Świadek, Katarzyna Szopik-Depczyńska: Przemysłowe łańcuchy dostaw w kształtowaniu aktywności innowacyjnej województwa zachodniopomorskiego w latach 2009-2011	157

Mariusz Wiśniewski: Ocena stopnia zróżnicowania polskich regionów ze względu na formy wsparcia rolnictwa.....	167
Magdalena Wiśniewska: Procesy innowacyjne a działania władz miejskich – wybrane problemy i przykłady.....	179

Summaries

Beata Bal-Domańska: Smart specialization vs. social cohesion in the cross-section of the European Union regions – assessment of relations applying panel models	19
Dorota Czyżewska: Learning region's competitiveness – a conceptual approach	28
Piotr Dzikowski, Marek Tomaszewski: Innovative cooperation systems from the perspective of the size of the industrial enterprises in Lubuskie Voivodeship in the years 2008-2010.....	37
Dariusz Głuszcuk: Regional innovation policy – duality and its principles.	45
Bartłomiej Jefmański: Statistical analysis of regional differences in implementing the concept of diversity management in enterprises	54
Ewa Kusidel: Economic convergence forecasts for Polish regions to the year 2020	64
Małgorzata Markowska, Bartłomiej Jefmański: Fuzzy clustering in the evaluation of intelligent specialization of Polish regions	77
Małgorzata Markowska, Danuta Strahl: Polish regions against the background of the European regional space regarding smart development characteristics	89
Zbigniew Przygodzki: Investments in human capital in the sector of small and medium-sized enterprises – challenges for human capital development in the region of Łódź	102
Dorota Sikora-Fernandez: Intelligent public administration as an element of “smart cities” concept.....	111
Iwona Skrodzka: Intellectual capital of Poland and the European Union countries	122
Elżbieta Sobczak: Workforce structural shifts effects by sectors of technical advancement in European regions.....	133
Anna Sworowska: Rationalization of innovation processes for implementing regional development strategy	143
Marek Szajt: Potential of intellectual capital and the economical growth of regions.....	156
Arkadiusz Świadek, Katarzyna Szopik-Depczyńska: Industrial supply chains in the formation of innovation activity of West Pomeranian Voivodeship in the years 2009-2011	166

Mariusz Wiśniewski: Assessment of Polish regions diversification in terms of farming support forms.....	178
Magdalena Wiśniewska: Innovative processes in cities – some problems and examples	187

Dariusz Głuszczyk

Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

REGIONALNA POLITYKA INNOWACYJNA – DUALNOŚĆ I JEJ ZASADY

Streszczenie: Definicja regionalnej polityki innowacyjnej wskazuje na jej dualny wymiar (podmioty – jednostki regionalne i centralne, przedmioty oddziaływań – region, szersze układy przestrzenne). Dwoistość ta (polityka intraregionalna, interregionalna) ma swoje obiektywne przesłanki i warunki praktycznego spełnienia, a jej rzeczywisty obraz powinny kształtować uznane i respektowane zasady. Ramy takich rozważań wypełniają w artykule walory i patologie procesu decentralizacji, warunki politycznego upodmiotowienia samorządów regionalnych w działaniach ukierunkowanych na podnoszenie liczby i efektywności procesów innowacyjnych, a także zasady współdziałania w tym zakresie polityków środowisk regionalnych i centralnych, czyli reguły: subsydiarności, partnerstwa, programowania, kompatybilności, koncentracji, solidarności, uzupełniania, monitoringu i oceny.

Słowa kluczowe: regionalna polityka innowacyjna, zasady kształtowania inter- i intraregionalnej polityki innowacyjnej.

1. Wstęp

Innowacyjność z pewnością zalicza się do kluczowych czynników rozwoju regionalnego, ale jest też generalną przyczyną przestrzennych dysharmonii rozwojowych. W polaryzacji tej wygrywają te regiony, w których ujawniają się endogeniczne zdolności do kreowania i wdrażania innowacji, umiejętności dokonywania przekształceń zasobów endogenicznych pod wpływem proinnowacyjnych impulsów zewnętrznych lub przynajmniej predyspozycje do absorbowania nowych, imitacyjnych rozwiązań z innych przestrzeni. Powstające w ten sposób dysproporcje będą się utrzymywać i pogłębiać, jeśli regionalna polityka innowacyjna nie będzie miała jednocześnie wymiaru intraregionalnego i interregionalnego. Dualność ta ma swoje obiektywne przesłanki i warunki praktycznego spełnienia. Ich identyfikację wraz z określeniem zasad współistnienia polityki innowacyjnej o podwójnej naturze przyjęto za cel niniejszych dociekań. Rozważania te, co naturalne, poprzedza próba definicyjnego ujęcia regionalnej polityki innowacyjnej.

2. Pojęcie i podział regionalnej polityki innowacyjnej

Regionalna polityka innowacyjna (RPI) obejmuje zestaw działań ukierunkowanych na podnoszenie liczby i efektywności procesów innowacyjnych [Klepka 2005, s. 12]. Definicja ta określa cel podejmowanych czynności, ale abstrahuje od kręgu realizujących je podmiotów. Podobne podejście można zauważyć przy określaniu polityki innowacyjnej. Jej pole znaczeniowe wskazuje na kompilację elementów polityki naukowej i technologicznej w celu wspierania innowacyjności gospodarki poprzez niesienie pomocy we wdrażaniu nowych produktów, procesów, metod marketingu i organizacji [Stawasz 2008, s. 241]. Dopełnieniem tej definicji wydają się cechy współczesnej polityki innowacyjnej. Wśród nich wymienia się [Stawasz 2008, s. 241-242]:

- promocję innowacji i wspieranie dyfuzji technologii,
- identyfikowanie innowacji z procesem sieciowym,
- miękkie wspomaganie użytkowników technologii (konsulting, szkolenia itd.),
- państwową koordynację (tworzenie instytucjonalnych ram dla samoregulacji procesu i dyfuzji innowacji),
- horyzontalność (wznoszenie się ponad zagadnienia sektorowe),
- regionalną podmiotowość (zasadniczą alokację w granicach regionu),
- przeważającą koncentrację na sektorze małych firm.

Przytoczone właściwości, z jednej strony, zgłębiają wymiar znaczeniowy polityki innowacyjnej, z drugiej natomiast, określają jej podmioty. Ich klasyfikacja prowadzi do wyodrębnienia polityki intraregionalnej i interregionalnej. Pierwsza z nich jest domeną samorządów terytorialnych oraz podmiotów publicznych i prywatnych zorganizowanych w danym regionie, a jej wyrazem jest prowadzenie usystematyzowanych działań na rzecz wewnętrznych procesów rozwojowych. Procesy te wspiera również polityka interregionalna, ale z uwzględnieniem potrzeb wszystkich regionów w podziale administracyjnym kraju i/lub struktur ponadpaństwowych (np. Unii Europejskiej) [Perło 2004, s. 30-31]. Celem takich działań jest zazwyczaj wyrównywanie przestrzennych różnic rozwojowych, zaś podmiotami je podejmującymi są rządy państw i ich agendy i/lub organa międzynarodowe.

Niejednorodność proinnowacyjnych graczy i przyświecających im celów formułuje podstawę konstrukcji szerszej definicji regionalnej polityki innowacyjnej. Jej obszarem można objąć całokształt działań publicznych struktur międzynarodowych, krajowych i samorządowych oraz ich agend, a także podmiotów prywatnych, instytucji i organizacji o charakterze regionalnym ukierunkowanych na podnoszenie liczby i efektywności procesów innowacyjnych, które sprzyjają wzmocnieniu konkurencyjności regionów, dynamizowaniu ich rozwoju oraz redukowaniu przestrzennych różnic w tym zakresie. Ujęcie to wyraźnie wskazuje na koegzystencję podmiotów polityki intra- i interregionalnej, ale ich wzajemne relacje mogą być kształtowane na różne sposoby.

3. Warunki i przesłanki kształtowania dualnej polityki innowacyjnej w regionach

Formy polityki regionalnej określają rozbieżne modele. Pierwszy z nich (scentralizowany) zakłada, że zasadniczym celem tej aktywności jest wyrównywanie przestrzennych dysproporcji rozwojowych i zadanie to powierza ośrodkom centralnym (rząd, agendy resortów). Władze samorządowe pełnią w nim funkcje drugorzędne, dzierżąc kompetencje w zakresie usług lokalnych i gospodarki przestrzennej. Ich rolę utrwala brak środków na prowadzenie niezależnej, własnej polityki inwestycyjnej. W takim podziale obowiązków priorytet zyskują działania prowadzące do wzmacniania określonych struktur sektorowych i branżowych w układzie przestrzennym. Preferencje te zmieniają się w modelu zdecentralizowanym. W jego perspektywie najistotniejszą kwestią polityki regionalnej staje się pobudzanie zdolności konkurencyjnych regionów, a zważywszy na wagę oddolnych inicjatyw, zasadnicze znaczenie mają programy opracowane i realizowane przez władze samorządowe. Samodzielności tej mogą towarzyszyć wspólne, partnerskie przedsięwzięcia z organizacjami rządowymi i społecznymi [Grosse 2005, s. 17].

Dylemat wyboru modelu polityki regionalnej zazwyczaj rozstrzyga się na rzecz koncepcji zdecentralizowanej, *de facto* prowadzącej do pełnego upodmiotowienia regionalnych władz samorządowych. Kierunek ten wydaje się również właściwy w przypadku działań nastawionych na podnoszenie liczby i efektywności procesów innowacyjnych, ale jego obranie ma racjonalne przesłanki, gdy samorządy regionalne [Nowakowska 2009, s. 82-83]:

- dysponują niezależnością, która przejawia się w samodzielnym kształtowaniu polityki innowacyjnej i wdrażaniu jej założeń,
- posiadają środki niezbędne do realizacji wytyczonych celów,
- podejmują nieprzypadkowe działania, znając:
 - własną rolę w regionalnym systemie innowacji (zadania, kompetencje),
 - procesy innowacyjne zachodzące w regionie,
 - zewnętrzne uwarunkowania regionalnej działalności innowacyjnej,
 - perspektywiczne następstwa własnych decyzji.

Implementacja większości z tych warunków nierozzerwalnie wiąże się z decentralizacją, tj. delegowaniem kompetencji, zadań i środków na ich realizację z ośrodków centralnych na niższe szczeble struktury administracyjnej. W praktyce łączy się to z powołaniem wspólnot, które:

- posiadają niezależne organy władzy,
- dysponują prawem do stanowienia wewnętrznych uregulowań legislacyjnych,
- rozporządzają własnym majątkiem,
- mają swoje źródła dochodów.

Suma tych właściwości opisuje istotę decentralizacji, a niespełnienie którejkolwiek z nich świadczy o przekazywaniu uprawnień, spraw oraz środków na ich

wykonanie z wyższych na niższe poziomy scentralizowanej administracji rządowej [Pankau 2005, s. 118]. Proces ten określa się mianem dekoncentracji i nie jest on przejawem upodmiotowienia władz samorządowych.

Zasadność decentralizacji podkreśla wiele jej walorów, ale nie można lekceważyć potencjalnych zagrożeń tego procesu. Wśród nich wymienia się m.in. narastające różnice w efektywności działań władz samorządowych, które polaryzują poziom życia poszczególnych wspólnot [Grosse 2005, s. 12]. Ryzyko utrwalania się tych nierówności można znacznie ograniczyć, akceptując dualną naturę regionalnej polityki innowacyjnej, tj. jej taktykę intra- i interregionalną. Współistnienie to i związane z nim współdziałanie wymaga przy tym przejrzystych relacji. Za takie można przyjąć niektóre reguły europejskiej polityki regionalnej.

4. Zasady kształtowania regionalnej polityki innowacyjnej

Intensyfikowaniu ilości i efektywności procesów innowacyjnych najlepiej służą regionalne systemy innowacji, a konstrukcja ich właściwości wydaje się niemożliwa bez implementacji zasad subsydiarności i partnerstwa.

Zasada subsydiarności (pomocniczości) – postrzegana w kategoriach reguły organizacji państwa i struktur ponadpaństwowych (np. UE) – wskazuje na pomocniczą rolę wszelkiej władzy, w tym publicznej, co oznacza, że powinna ona podejmować i realizować wyłącznie te działania, których nie można powierzyć niższym poziomom organizacji. W tym kontekście niepożądane jest, by rządzący ingerowali w definiowanie i wykonywanie zadań poszczególnych osób i grup społecznych. Ich funkcja sprowadza się jedynie do pobudzania, podtrzymywania oraz ewentualnego uzupełniania wysiłków tych podmiotów [Pankau 2005, s. 117]. Istota subsydiarności sprowadza się zatem do podejmowania działań i rozwiązywania problemów na możliwie najniższym szczeblu (np. regionalnym), bo właśnie tam najlepiej są znane potrzeby społeczne i gospodarcze, co istotnie wpływa na racjonalność i efektywność określanych oraz realizowanych przedsięwzięć [Skorulska 2005, s. 53]. Ingerencja zewnętrzna jest zasadna tylko wówczas, gdy wspólnota podmiotów lokalnych lub regionalnych nie może sobie poradzić z własnymi sprawami lub łączne działanie szerszej społeczności prowadzi do efektów synergii. Ich osiągnięciu sprzyja zasada partnerstwa.

Zasada partnerstwa opowiada się za konstrukcją platformy dialogu i współpracy między wszystkimi podmiotami polityki regionalnej, tj. reprezentującymi struktury regionalne, państwowe i ponadnarodowe. Podstawą tych kontaktów ma być równość kompetencji i prawa głosu, a także współodpowiedzialność za realizowane programy oraz podejmowane inicjatywy [Głąbicka, Grewiński 2005, s. 72]. Taki podział uprawnień i płynących z nich konsekwencji sprzyja kształtowaniu trwałych więzi współdziałania na bazie wzajemnych konsultacji, które mogą przebiegać w dwóch płaszczyznach – wertykalnej i horyzontalnej [Hołub-Iwan 2009, s. 31]. Partnerstwo wertykalne przejawia się w rozmowach i współpracy decydentów struktur ponadna-

rodowych, krajowych, regionalnych i lokalnych, zaś horyzontalne przyjmuje postać dialogu władz samorządowych i rządowych z partnerami społeczno-gospodarczymi [Wojtaszczyk (red.) 2005, s. 57]. Podział ten dodatkowo rozwijają wzajemne relacje tych podmiotów i związane z nimi role. Zwykle wiążą się one ze współfinansowaniem programów/przedsięwzięć (partnerstwo decyzyjne) lub formułowaniem opinii (partnerstwo konsultacyjne) [Pietrzyk 2000, s. 172]. Ich rezultatem są sieci wzajemnych powiązań, które odgrywają nieocenioną rolę w procesach innowacji.

Zasady subsydiarności i partnerstwa są fundamentem prowadzenia oraz harmonizowania proinnowacyjnej polityki wewnątrzregionalnej i interregionalnej, ale ich skuteczne wdrażanie wydaje się wspierać szereg innych, ważnych reguł. Za takie należałoby przyjąć zasady: programowania, kompatybilności (zgodności), koncentracji, solidarności, uzupełniania (dodawalności), monitoringu i oceny.

Reguła programowania zobowiązuje, by początkiem wszelkich działań (decyzji) były wieloletnie dokumenty planistyczne. Zbiór zawartych w nich wytycznych ma zapewniać sprawną i efektywną realizację celów średnio- i długookresowych. Dążenia te, zgodnie z treścią tej zasady, muszą być definiowane przez środowiska reprezentujące szeroko pojęte interesy regionalne, zarówno w wymiarze wewnętrznym, jak i zewnętrznym, a także nie mogą abstrahować od źródeł ich finansowania [Kundera, Szmyt 2008, s. 110]. Równie istotne jest, aby opracowywane plany operowały tą samą perspektywą czasową i były pochodną wzajemnych konsultacji.

Zasada kompatybilności (zgodności) zwraca uwagę na konieczność prowadzenia polityki regionalnej w harmonii z celami społeczno-gospodarczymi kraju i jego ustawodawstwem, a w przypadku państw, członków współtworzących wspólnoty międzynarodowe, także z dążeniami tych struktur oraz ich prawodawstwem [Głębicka, Grewiński 2003, s. 70]. Konsekwencją obowiązywania tej reguły są wspólne płaszczyzny planowania/programowania rozwoju pojedynczych wspólnot (regionalnych) i współtworzonych przez nie szerszych społeczności (krajowych, międzynarodowych).

Zasada koncentracji przyjmuje, że każda interwencja w ramach polityki interregionalnej będzie skuteczna wyłącznie wówczas, gdy alternatywą rozproszonych działań stanie się koncentracja na nielicznych, dokładnie określonych celach i obszarach [Wojtaszczyk (red.) 2005, s. 37]. Jej obiektywnym uzasadnieniem jest powszechnie znana ograniczoność środków na tle potrzeb rozwojowych regionów. W tych warunkach konieczna staje się rezygnacja z wielu działań na rzecz realizacji priorytetowych projektów i programów.

Przepływy środków finansowych między regionami zamożnymi i ubogimi opierają się na idei solidarności. Solidarność w relacjach międzyludzkich jest szczególnym rodzajem więzi, bazującej na wspólnocie i jej jedności, mającej na celu kształtowanie ogólnego dobra. W szerszej, społeczno-gospodarczej perspektywie solidarność służy wyrównywaniu regionalnych dysproporcji rozwojowych, sektorowych bądź strukturalnych, co skutkuje łagodzeniem nierówności pod względem standardu życia [Głębicka, Grewiński 2005, s. 70].

Niwelowanie regionalnych dysproporcji rozwojowych jest kluczowym wyzwaniem polityki interregionalnej, ale oferowane w jej ramach świadczenia nie mogą utrzymywać permanentnego przepływu środków finansowych z regionów zamożnych do ubogich (zaczynających cywilizacyjnie). Działania podejmowane w tym zakresie mają sens tylko wówczas, gdy po pewnym czasie pomoc ta przestanie być potrzebna, a to wiąże się ze wzmacnianiem walorów (atutów) zdystansowanych cywilizacyjnie obszarów [Tkaczyński i in. 2008, s. 79-80]. Idei tej służy zasada dodatkowości, która w UE traktuje środki pomocowe jako źródło uzupełniania zasobów finansowych zgromadzonych na określony program (projekt) przez władze krajowe, regionalne bądź lokalne [Kundera i Szmyt 2008, s. 108]. Powstający w ten sposób montaż finansowy przeciwdziała biernym postawom roszczeniowym, które zastępuje aktywne poszukiwanie środków na rozwiązywanie własnych problemów.

Sprawne i skuteczne osiągnięcie przyjętych celów nie może obejść się bez ciągłego gromadzenia i analizowania informacji o charakterze ilościowym i jakościowym na temat wdrażanych dążeń (projektów, programów) [Parteka 2005, s. 92]. Proces ten, zgodnie z zasadą monitoringu, powinien sondować [Głąbicka, Grewiński 2003, s. 75]:

- czy realizacja planów (projektów, programów) przebiega zgodnie z przyjętym harmonogramem,
- czy implementacja projektów/programów służy urzeczywistnieniu zaplanowanych celów,
- czy istnieją zagrożenia związane z wdrażaniem projektów/programów.

Odpowiedzi na te pytania nie tylko określają stopień realizacji poszczególnych projektów/programów, ale również zwiększają prawdopodobieństwo osiągnięcia założonych celów.

Przytoczone zasady dopełniają reguła oceny. Jej respektowanie ma kluczowe znaczenie zarówno w wymiarze polityki intra-, jak i interregionalnej, gdyż pozwala na ustalenie [Tkaczyński i in. 2008, s. 94; Głąbicka, Grewiński 2003, s. 79]:

- zgodności przyjętych celów z sytuacją i właściwościami regionu oraz stopnia spójności w układzie zaplanowanych dążeń i środków ich osiągnięcia (ocena *ex ante*),
- skuteczności procedur implementacji i monitoringu (ocena bieżąca),
- rzeczywistych efektów podjętych działań, a także stopnia ich zbieżności z potrzebami regionu i kraju (ocena *ex post*).

Różny horyzont czasowy tych ocen (przyszłość, teraźniejszość, przeszłość) sprawia, że związane z nimi procedury prowadzą do racjonalizacji podejmowanych działań, wzrostu ich efektywności oraz wniosków definiujących lub korygujących perspektywiczne dążenia.

Zestawione zasady regionalnej polityki innowacyjnej wydają się kształtować racjonalne podstawy działań ukierunkowanych na podnoszenie liczby i efektywności procesów innowacyjnych z jednoczesnym respektowaniem idei rozwoju endoge-

nicznego i potrzeby wyrównywania dysproporcji rozwojowych w układzie poszczególnych regionów.

5. Zakończenie

Dualność regionalnej polityki innowacyjnej w wymiarze jej podmiotów (jednostki regionalne, centralne) i przedmiotów oddziaływań (region, szersze układy przestrzenne) wydaje się uzasadniać potrzeby i istniejące dysproporcje rozwojowe regionów. Z jednej strony należy uszanować i wspierać wewnętrzne siły sprawcze rozwoju, co wiąże się m.in. z politycznym upodmiotowieniem samorządów regionalnych, z drugiej natomiast nie można przyjmować biernej postawy wobec narastających różnic w standardzie życia poszczególnych wspólnot terytorialnych. Kierunki tych działań mają wspólne zbiory i powinny być prowadzone zgodnie z zasadami subsydiarności, partnerstwa, programowania, kompatybilności, koncentracji, solidarności, uzupełniania, monitoringu i oceny.

Literatura

- Głąbicka K., Grewiński M., *Europejska polityka regionalna*, Dom Wydawniczy ELIPSA, Warszawa 2003.
- Głąbicka K., Grewiński M., *Polityka spójności społeczno-gospodarczej Unii Europejskiej*, Dom Wydawniczy ELIPSA, Warszawa 2005.
- Grosse T., *Wybrane wątki debaty o decentralizacji*, [w:] *Analiza możliwości wprowadzenia regionalnego systemu zarządzania funduszami strukturalnymi UE w Polsce w latach 2007-2013*, red. T. Grosse, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa 2005.
- Hołub-Iwan J., *Nowa perspektywa finansowa w okresie programowania 2007-2013*, [w:] *Zarządzanie finansami projektu europejskiego*, M. Dylewski, B. Filipiak, A. Guranowski, J. Hołub-Iwan, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2009.
- Klepka M., *Raport. Efekty regionalnych strategii innowacji w Polsce. Rekomendacje do analizy szczegółowej*, Krajowy Punkt Kontaktowy Programów Badawczych UE, Warszawa 2005.
- Kundera J., Szmyt W., *Leksykon polityki regionalnej Unii Europejskiej*, Oficyna a Wolters Kluwer Business, Kraków 2008.
- Nowakowska A., *Regionalna polityka innowacyjna – rola, uwarunkowania, instrumenty w świetle badań ankietowych*, [w:] *Gospodarka lokalna i regionalna w teorii i praktyce*, red. R. Broł, Wydawnictwo UE we Wrocławiu, Wrocław 2009.
- Pankau E., *Problemy związane z finansowaniem samorządów w Polsce*, [w:] *Rozwój oraz polityka regionalna i lokalna w Polsce*, red. J. Kaj, K. Piech, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie – Oficyna Wydawnicza, Warszawa 2005.
- Parteka T., *Zasady rozwoju regionalnego*, [w:] *Regiony*, red. Z. Brodecki, Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis, Warszawa 2005.
- Perło D., *Źródła finansowania rozwoju regionalnego*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Białymstoku, Białystok 2004.
- Pietrzyk I., *Polityka regionalna Unii Europejskiej i regiony w państwach członkowskich*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2000.

- Skorulska J., *Zarys funkcjonowania polityki regionalnej Unii Europejskiej*, [w:] *Fundusze strukturalne w polityce regionalnej*, red. S. Naruszewicz, Wydawnictwo Politechniki Białostockiej, Białystok 2005.
- Stawasz E., *Polityka innowacyjna*, [w:] *Innowacje i transfer technologii. Słownik pojęć*, red. K. Matusiak, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2008.
- Tkaczyński J., Willa R., Świstak M., *Fundusze Unii Europejskiej 2007-2013. Cele – Działania – Środki*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2008.
- Wojtaszczyk K. (red.), *Fundusze strukturalne i polityka regionalna Unii Europejskiej*, Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR, Warszawa 2005.

REGIONAL INNOVATION POLICY – DUALITY AND ITS PRINCIPLES

Summary: The definition of regional innovation policy indicates its dual dimension (entities – regional and central units, objects of impact – regional units and wider spatial systems). This duality (intra-regional and inter-regional policies) can be objectively justified and practically accomplished and its true image should be shaped by well-established and respected principles. The framework of this article is filled with issues concerning advantages and pathologies of the decentralization process, conditions for political empowerment of regional authorities in their activities toward increasing the quantity and effectiveness of innovation processes, as well as the principles of cooperation among regional and central politicians, namely the principles of subsidiarity, partnership, programming, compatibility, concentration, solidarity, complementation, monitoring and evaluation.

Keywords: regional innovation policy, principles of inter-regional and intra-regional innovation policy.